

OPENBAAR VERSLAG

BESLOTEN Commissie

Samenleving en Algemeen Bestuur

BV22.0107

Datum vergadering : 6 oktober 2022

NOOT: Dit is het openbare verslag van de besloten vergadering van de commissie Samenleving en AB d.d. 6 oktober 2022. De commissie heeft besloten het verslag zoveel mogelijk openbaar te maken. Op enkele onderdelen van het verslag, aangegeven met '(...)', is geheimhouding opgelegd.

Aanwezig in de raadszaal:

Commissieleden:

WIJ Lansingerland : Jan Alsemgeest, Chantal van Weede, Abdel Afalah, Ton Jansen
Leefbaar 3B : Marjolein Gielis, Leon Erwich, Terry Duivesteijn
CDA : Nelleke Bouman, Dave Bergwerff, Rita Leijendekker, Jan Willem van den Beukel
VVD : Marloes Draak, Eric Kampinga
D66 : Brecht Weerheijm, Sander Smolders
CU : Paul Lieverse, Annette Molenaar-Van der Beek, Kees Willen Markus,
GroenLinks : Marko Ruijtenberg
PvdA : Petra Verhoef, Sonnie Biharie Hamid Azzouzi

Wethouders : Titia Cnossen, Simon Fortuyn, Leon Hoek

Voorzitter : Jan Jumelet
Commissiegriffier : Rianne Kokke

Ambtenaren : Michel van Rhee, Kees van Dongen, Esther Boonstra, Maritta Hindriks, Ricardo Grauwde, Diederik Visser

Afwezig

Voorzitter : Matthijs Machielse
VVD : Boris Wezenberg
D66 : Eva Heijblom

1. Opening en mededelingen voorzitter

De voorzitter, om 21.45 uur: Goedenavond. Een besloten vergadering, de deuren zijn dicht. De deur is nog open? De deur is dicht, dus we gaan beginnen. Het is een besloten vergadering. We moeten in ieder geval zo meteen een besluit nemen rondom het vergaderen met besloten deuren, dat is één. Ten tweede de oplegging van de geheimhouding van de stukken en wat we behandelen in deze besloten vergadering. Ik ga gelijk beginnen met dat eerste. Ik neem aan, dat wij unaniem besluiten, dat wij inderdaad een besloten vergadering hebben en dat u instemt met oplegging van geheimhouding. Dat betekent, daar heb ik een prachtige tekst voor gekregen en die ga ik even voorlezen. Ik ga hem niet zelf verzinnen, voordat ik wat vergeet. Ook voor het verslag. Vanavond bespreken we het raadsvoorstel Financiën Casa Cadanza. U heeft het raadsvoorstel met diverse bijlagen ontvangen. Het college heeft op delen van deze stukken geheimhouding opgelegd op grond van art. 5.1 lid 2.b van de wet Open Overheid, omdat openbaarmaking van deze informatie de financiële positie van onze gemeente negatief kan beïnvloeden. Om met elkaar te kunnen spreken over deze geheime informatie heb ik deze besloten vergadering uit laten schrijven. Ik ga ervan uit, dat u hiermee instemt, maar goed, dat heeft u zojuist. Dan stel ik vast, dat de commissie heeft besloten dat er met gesloten deuren zal worden vergaderd. Alles wat in deze vergadering wordt behandeld en de informatie die met u wordt gedeeld is geheim. Daarover mag u geen informatie naar buiten brengen. Deze geheimhouding geldt voor alle aanwezigen en duurt totdat de commissie haar opheft. Straks ga ik u een voorstel voor de opheffing van de geheimhouding doen, maar eerst de geheimhouding. Ik ga ervan uit dat u instemt met de oplegging van de geheimhouding, dat heeft u inmiddels gedaan. Dan stel ik vast, dat de commissie heeft besloten tot het opleggen van geheimhouding zoals hiervoor benoemd. Dan nu het voorstel tot opheffing van de geheimhouding. Van deze vergadering wordt een schriftelijk verslag gemaakt. Ik wil u voorstellen om, gelet op het belang van openbaarheid van bestuur, zoveel mogelijk het verslag van deze vergadering openbaar te maken. Mijn voorstel is dat ik samen met de griffier zal bekijken of het opportuun is. Als dat zo is, staat u mij dan toe om namens de commissie te besluiten om de geheimhouding gedeeltelijk op te heffen en delen van het verslag openbaar te maken? U kunt daarmee instemmen? Ja. Dank u wel.

De voorzitter: Dan even de aanwezigheid. Wij hebben een aantal ambtelijke ondersteuners onder ons: Michel van Rhee, Kees van Dongen, Esther Boonstra, Maritta Hindriks, Ricardo Grauwde en Diederik Visser. Dan zijn we compleet en hebben we het formele gedeelte gehad.

De voorzitter: Dan wil ik naar de stukken ter advisering aan de raad, de financiën Casa Cadanza. Er ligt een raadsvoorstel voor, ik had daar nog iets over te zeggen. De spreektijd is 3 minuten eerste termijn en 2 minuten tweede termijn. U staat allemaal op 6 minuten, 3 plus 2 is in dit huis altijd 6. Er is een mogelijkheid tot meerdere woordvoerders uiteraard, maar de spreektijd geldt voor de fractie, zoals u zult begrijpen, wij willen vragen u zich daaraan te houden. Op verzoek van het college zullen we mogelijk na de eerste termijn even schorsen, waarschijnlijk een minuut of 10, afhankelijk van wat het college nodig acht. Dan gaan we daarna aan de tweede termijn verder. Ik wil u erop attenderen, dat er een raadsvoorstel ligt, de vraag is om u zich te beperken tot hetgeen gevraagd wordt in het raadsvoorstel, want we hebben eerder een besluit genomen en dit is het vervolg daarop. De vraag is, voor de discussie, om u zich te beperken tot met name dat verhaal.

2. Stukken ter advisering aan de raad:

2.a Financiën Casa Cadanza

Mevrouw Draak, VVD: Ik ga proberen het zo kort en bondig mogelijk te houden. Het gaat even over hoe de VVD-fractie er nu in staat voor wat betreft het raadsvoorstel dat er nu ligt over Casa Cadanza. Onze fractie is er nog niet helemaal uit. Er is één ding waar we wel uit zijn, op basis van de uitstekende beeldvorming, die is geweest en ook aanvullend de technische vragen, die door fracties zijn gesteld. Voor de VVD-fractie wordt het optie 1 of optie 4. Dat betekent voor ons, dat of we gaan er helaas mee stoppen of we gaan ermee door zoals het raadsvoorstel er nu ligt. Maar de bezuinigingsopties zijn wat ons betreft echt geen goed idee. Wij denken dat als je het half doet of schraal doet, dat je dan het risico loopt, dat je een cultuurhuis gaat maken waar de loop niet in komt, omdat er in de omgeving andere alternatieven zijn die dan misschien beter zijn. Wat ons betreft is het zo: je gaat er helemaal voor en dan maak je er een ontzettend groot succes van of we moeten op basis van financiële argumenten besluiten om op dit moment de stekker eruit te trekken. Ik heb namens onze fractie daar aan de wethouder een paar aanvullende vragen over. De vragen die onze fractie heeft. Stel je voor, de raad zou besluiten bij meerderheid om op basis van wat er nu voor ligt aan verhoging van de kosten en van de investering en we zeggen: we doen het niet. Hoe groot wordt dan het probleem met de bibliotheek? Dat is iets wat ons tot nu toe niet helemaal duidelijk is geworden. Komt de bibliotheek daadwerkelijk op straat te staan, omdat de huur is opgezegd? Krijgen we vanuit de bibliotheek te maken met bepaalde claims? Wij weten dat niet. Daarnaast wil ik even een bevestiging vragen of wij nou goed hebben begrepen, stel je voor, we zeggen: we doen het niet, we stoppen ermee. Dat de aannemer dan op dat moment direct gaat beslissen appartementen te bouwen in plaats van een cultuurhuis. Of hebben we dan toch nog een gesprekspositie om er iets anders van te maken? Dat zijn even de vragen van de fractie over de optie stoppen. De andere vraag gaat over: stel, je doet het wel. Binnen onze fractie is toch het gevoel: stappen we niet in een bodemloze put, waar stopt dit nu? Ik begrijp dat dat een heel lastige vraag is, niemand heeft een glazen bol voor de toekomst. Alleen, ik ben toch benieuwd of de wethouder daar haar visie op kan geven. Of als het wethouder Fortuyn is, die over financiën gaat en dit gaat beantwoorden, of hij zijn visie erop kan geven. Wat gaan we doen als gemeente als we zeggen: het cultuurhuis komt er. En ieder jaar weer worden de exploitatielasten groter en groter. Voor wat betreft de investering ziet de VVD het probleem een stuk minder, het gaat eigenlijk vooral over de exploitatie. Dan tenslotte. Ook wij zijn een broedende kip. Stel, het gaat toch door, dan overweegt de VVD-fractie een amendement. Daarom ben ik blij dat ik even als eerste het woord kan krijgen, want dan kan iedereen daar op reageren. Namens Ed van Santen, die bij ons de financiën doet, denken wij dat het cultuurhuis mogelijk een heel geschikt project is om langs het toetsingskader van de Eneco-reserve te leggen en in plaats van de algemene reserve voor de investering juist de Eneco-reserve daarvoor te gebruiken. Omdat we als raad hebben besloten, los van alle technische toetsingskaders die erin staan, dat als we de Eneco-reserve gaan gebruiken, dat we dat doen om iets langdurig terug te geven aan de samenleving. Even los van de vraag of onze fractie uiteindelijk zal gaan voor de opties stoppen of doorgaan, er is altijd een optie dat het raadsbreed doorgaat, dan denken wij dat de Eneco-reserve een betere, zuivere financiering zal zijn. Graag zou ik daar van de raad en ook van de wethouder een reactie op krijgen. Tot zover mijn eerste termijn.

De heer Lieverse, CU: Toch een paar woorden van inleiding tot ik tot de zaak kom en de vragen die ons voorgelegd zijn. We zijn ons rot geschrokken. Dit mooie project vertoont barstjes. De financiële onderbouwing blijkt niet zo solide als eerst gedacht. Eerdere second opinion, zoals van Berenschot indertijd, worden bewaarheid. Wat ons extra hierbij stoort, zoals bij de technische brief van kort geleden, is dat de indruk wordt gewekt: de raad vond het zo nodig om geïnformeerd te worden over

overschrijdingen, maar eigenlijk is het helemaal niet nodig, we liggen best op koers. Alsof het over peanuts gaat. Zo zijn we teleurgesteld in de begroting van het casco, die zo matig blijkt. Maar meer nog door het antwoord en de technische briefing dat het cijfer van januari maar een grof kengetal was. Dit ondermijnt ons vertrouwen in nieuwe begrotingen. Matig vinden we het ook, dat er zo laat gedacht is aan de benodigde voorziening van de geluidsinstallatie. We hebben zorgen over de manier waarop de hogere exploitatiekosten gedekt gaan worden. We zijn heel blij met wat zojuist door de VVD naar voren is gebracht, want dat was precies ook onze gedachte, dat de nog steeds onaangeroerde Eneco-gelden een veel logischere pot zijn om te gebruiken voor dit project, dat voor heel veel jaren van waarde voor onze gemeente moet zijn, een publiek belang. Dus graag zouden wij bij het amendement aanhaken. We vinden het bedenkelijk, een ander punt, om het stichtingsbestuur dat nog niet eens bestaat, dat nog niet eens is aangetreden, nu al op te zadelen met een taakstelling van (...) per jaar structureel. We horen graag van het college of zij dit wel realistisch vindt of dat zij een eenmalige hogere onttrekking uit de Eneco-gelden dan niet wenselijker vindt. Onze raad zal straks regelmatig moeten beslissen over subsidies voor het cultuurhuis. Het zal heel moeilijk worden om te besluiten bij welke overschrijding een gele kaart en bij welke een rode kaart uit te delen. De stekker eruit trekken is een bedreiging, waar ook een volgende raad niet aan zal willen. Maar moeten we dan niet nu een set kaders gaan opstellen hoe dan over dit soort beslissingen in de toekomst te gaan denken? Heeft het college hierover misschien al ideeën? We hebben ook een aantal positieve notes. De geplande duurzaamheidsuitgave steunen wij volledig. Dat zouden we trouwens ook doen als het zich niet zou terug verdienen in geld. De benodigde bijdrage per inwoner, zoals uit de benchmark blijkt, pleit ook voor doorgaan van het project. Al met al, de CU is nog steeds voorstander van een cultuurhuis, zoals nu gepland. Het bieden van vertier is daarbij niet eens onze enige gedachte, ook al is cultuur en film dichtbij een groot winstpunt. Waar we vooral ook op hopen zijn de volgende zaken. Inzet op de breedte van cultuur, dus niet alleen elite of niche cultuur. Een podium bieden, letterlijk, voor onze eigen verenigingen en scholen. Een plaats van ontmoeting, precies zoals inspreker vanavond netjes uitlegde. En uiteraard, misschien had ik het als eerste moeten noemen: een eigentijdse bibliotheek met een volwaardig, inspirerend leesaanbod plus de bekende digitale hulpmiddelen en dus ook met deskundig personeel. Tot zover.

De heer Ruijtenberg, GL: Ik wil de heer Lieverse en mevrouw Draak bedanken voor hun inspraak. Een aantal punten die zij aangeroerd hebben, zijn exact de punten waar wij als GL-fractie over gedacht hebben. Laat ik maar beginnen: voor GL is het nooit een optie geweest welke optie wij zouden willen lichten. Wij vinden dat optie 4 volledig ingezet moet worden. Kunst en cultuur is belangrijk. Het is belangrijk voor de geest, zoals lucht belangrijk is voor de longen. Een gemeente met dadelijk 90.000 inwoners kan niet zonder een volwaardige kunst en cultuurhuis. Daarom hebben wij nooit overwogen om de eerste opties bezuinigen of stop te zetten, om daar realistisch mee in te gaan. We vinden het belangrijk dat we doorgaan hiermee en de extra kosten die daarmee gemoeid zijn, we vinden dat we die als gemeenschap moeten nemen. Net als de heer Lieverse zouden wij met de duurzaamheidskosten altijd al ingestemd hebben, ook als dit zich niet terugverdiend zou hebben. Maar van de overige kosten vinden wij, dat we die moeten kunnen nemen. Mevrouw Draak ben ik dankbaar voor het feit dat zij nu al heeft aangekondigd, dat zij een amendement wil maken voor de Eneco-gelden. Ik heb gisteren geleerd, dat wij als GL tegenwoordig onze amendementen en moties uitbesteden aan andere partijen, dus ook in dit geval. Mocht mevrouw Draak het amendement willen maken, dan sluiten wij als GL hier graag bij aan. Mocht de fractie besluiten te gaan voor optie 1, stoppen, dan zullen wij dit amendement helaas zelf moeten gaan indienen of misschien dat de CU als secretariaat wil dienen. Er is al heel veel gezegd door voorgaande sprekers, ik zal het dan ook kort houden. Wat ons betreft gaan we door met de aanleg van Casa Cadanza en doe het vanuit de Eneco-gelden. Dank u wel.

Mevrouw Verhoef, PvdA: De PvdA-fractie heeft net als alle fracties in dit huis ook heel veel op met cultuur en vindt het heel belangrijk dat dit voor iedereen toegankelijk is. Dat hoef ik niet meer uit te leggen, die discussie hebben we gevoerd. Voor ons staat als een paal boven water: we gaan voor optie 4, want stoppen is voor ons geen optie. Het is natuurlijk niet zo, dat we het niet vervelend vonden dat de kostenramingen in eerste instantie te laag waren, dat vindt natuurlijk niemand leuk. Wij vonden dat ook zeker wel teleurstellend, maar we zijn wel overtuigd bij de beeldvorming, dat er extra kredieten nodig zijn. Ook de investeringen voor duurzaamheid vinden wij belangrijk. Twee punten die ook door de anderen zijn genoemd, drie punten eigenlijk nog. Allereerst, bij besispunt 6, taakstelling voor de nog in te stellen stichting, dat vinden wij eigenlijk een risico, want de stichting moet nog gevormd worden. We zouden willen overwegen om op punt 6 te gaan amenderen om de taakstelling niet op voorhand al bij de stichting neer te leggen. Je kan beter eerst de stichting instellen en op een andere manier proberen te kijken hoe je dit gat eigenlijk zou kunnen dichten. Mevrouw Draak: Ik heb een korte, verhelderende vraag. Die wilde ik net eigenlijk ook aan meneer Lieverse stellen. Als je aan het begin een taakstelling hebt, dan start je toch gewoon met een kleiner budget, dat is toch niet zo erg? Mevrouw Verhoef: Als ik als nieuwe stichting begin en het budget is kleiner, dan kan ik dingen niet doen die ik wel zou willen doen en kan ik ook niet voldoen aan alle eisen die je aan een cultuurhuis zou willen stellen van deze

omvang. Dat is een beetje de gedachte. Het voelt ook niet heel uitnodigend dat je als stichting begint en meteen al, maar goed, dit vinden wij en zorgpunt. Je zou het ook op een andere manier kunnen oplossen, bijvoorbeeld vragen: kunt u proberen energie te sparen of op een andere manier bij te dragen aan het gat dichten? De Eneco-reserve aanspreken, ook dat vinden wij heel passend. Het past bij een cultuurhuis voor sociale ontmoeting, ook voor ouderen. Verbinding van verschillende culturen, lange termijn, maatschappelijk nut, dat is allemaal ook al genoemd, dus dat zien wij ook wel zitten. Ik denk dat ik daarmee alles heb gezegd. In principe kunnen we instemmen met het hele besluit, behalve op punt overwegen we om te amenderen, maar we gaan graag in gesprek met andere fracties die daar ook over denken. En natuurlijk Eneco-reserve, dat vraagt ook om een amendement, ik wacht even tot iemand het initiatief neemt.

De heer Erwich, L3B: Is het nou een verspreking of hoor ik meerderen zeggen: Kassa Cadanza? Ik hoorde dat toch verschillende keren voorbij komen. Maar zoals u weet heeft L3B n.a.v. het voorstel van het cultuurhuis verdeeld gestemd. De onderliggende afweging was, dat een smal deel vond dat de te maken kosten niet in balans was met de maatschappelijke opbrengst. De voorstemmers gaven aan, dat de weegschaal voor hen net iets positiever uitviel. Daarom werd er met klem, zeg ik er maar bij, de waarschuwing mee gegeven, dat L3B het toen geldende financiële kader als een maximum toe te kennen budget zag. Met de voorliggende enorme stijging van de kosten is de fractie van L3B dan ook zeer ongelukkig. Wij beraden ons op welke consequenties dit moet hebben. Om die consequenties goed te kunnen overzien, ligt er voor mijn fractie één belangrijke vraag voor. Welke kosten maken we als we stoppen met de verdere ontwikkeling van Casa Cadanza? Daarmee niet alleen het project zelf, maar ook alle verdere uitvoeringsconsequenties, want het bereiken van het maatschappelijke doel staat nog steeds vast, maar wordt misschien anders. Daarnaast zal er minimaal een nieuwe, bij de ambitie passende plek voor de bibliotheek gezocht moeten worden en er zal een fietsenstalling moeten komen. Misschien zijn er nog andere consequenties, die de wethouder mij kan uitleggen. Dus de vraag aan de wethouder: kunt u dit op hoofdlijnen schetsen en misschien later meer in detail voor de raad uitwerken? Zodra alle informatie beschikbaar is, kan de fractie van L3B een definitief standpunt bepalen in de kosten en complexe kwestie van Blok B. In antwoord op mevrouw Draak wil ik eerst even afwachten wat de wethouder voor advies geeft. Dank u wel.

De heer Weerheijm, D66: Ik zit hier een beetje eenzaam, maar dat betekent niet dat mijn collega's van de commissie samenleving geen input hebben geleverd op deze vergadering. Ik ga iets meer voorlezen dan u normaal van mij gewend bent, maar dat is zeker ook bedoeld om hun inbreng recht te doen. Laat ik voorop stellen, dat mijn fractie een groot voorstander is en blijft van het realiseren van een cultuurhuis in het centrum van Berkel en Rodenrijs. Tijdens de beeldvorming bleek al, dat wij als gemeente lonely at the bottom staan in de regio als het gaat om uitgaven aan cultuur. Er is dus een groot tekort aan cultuur in onze gemeente, dat mag duidelijk zijn. Voor mijn fractie is het een vraag, die we onszelf moeten stellen, hoe we de toekomst van Lansingerland voor ons zien. Mijn fractie ziet een gemeente waar het niet alleen goed wonen is, maar ook goed toeven is. Een gemeente met veel groen, ruimte voor recreatie en ontspanning, een gemeente waar festivals worden georganiseerd met muziek, foodtrucks en dergelijke, een gemeente met bruisende kernen, waar je niet alleen naar toe gaat voor de dagelijkse boodschappen, maar ook voor gezellige ontmoetingen en voor meer zoals kunst en cultuur, dat mag er niet in ontbreken. Met Casa Cadanza komen deze voorzieningen bij elkaar: bibliotheek, cursusruimte, theaterzaal en bioscoop. Alle multifunctioneel van opzet en goed in te regelen naar de vraag die er op dat moment is, onafhankelijk in welke tijd we ons bevinden. Zoals bij de inspraak al duidelijk werd: deze functie ontbreekt op dit moment in het centrum van Berkel en Rodenrijs en in Lansingerland op deze schaal. We hebben als groeiende gemeente deze voorziening hard nodig. Een cultureel kloppend hart van een sterk groeiende gemeente. Ook voor alle nieuwe inwoners moet het goed voelen en goed leven zijn in Lansingerland, dat je niet direct voor cultuur op omliggende gemeenten aangewezen bent, dat je dat in Lansingerland kan vinden. De consequenties van het nu stoppen met het project zijn niet mals, zoals tijdens de beeldvorming al werd aangegeven. Ik bedoel niet alleen financieel, maar vooral maatschappelijk. Vele verenigingen, ondernemers en bewoners in Lansingerland rekenen op de gemeente om de juiste voorzieningen te realiseren, die passen bij een gemeente met culturele ambities. D66 wil blijven optrekken met deze partners om van dit centrum een succes te maken, waar cultuur opgesnoven kan worden. Al deze mensen verwachten dat de gemeente als een betrouwbare partner zal optreden en ervoor zorgt dat er een goede ruimte is voor bibliotheek, fietsenstalling en dat cultuur aanwezig is, wat ook mensen naar het centrum trekt. We hoeven ons niet veel langer meer stil te houden bij nut en noodzaak, want we hebben al een tijd geleden in meerderheid positief besloten m.b.t. dit project. Waar het nu om gaat is of we de extra kosten voor onze rekening willen nemen. Wij hebben hier in de fractie uiteraard goed over gesproken, het gaat hier niet om een klein bedrag. Echter, een deel van de afwijkingen is wel goed te verklaren, zeker de gestegen bouwkosten en dergelijke. De maatschappelijke meerwaarde van het cultuurhuis weegt voor onze fractie nog steeds op tegen deze toegenomen kosten. D66 wil daarom de commissie oproepen om verder te

kijken dan naar louter de financiële consequenties en juist ook na te denken over de maatschappelijke voordelen van het cultuurhuis voor onze inwoners, verenigingen en ondernemers. Wij zijn bang als dit project stopt, dat het ten koste gaat van het hele concept van Berkel centrum west. Dan nog even een reactie op het voorgestelde amendement van de VVD, of wie het dan ook wordt. Ik sta er best wel positief tegenover, maar ik wil dat eerst met de rest van mijn collega's, die nu afwezig zijn, verder bespreken voordat ik er definitief commitment op kan geven. Dank u wel.

De heer Bergwerff, CDA: Duidelijke betogen van de voorgaande sprekers, ik probeer het ook heel duidelijk naar voren te brengen. Ik start graag met een korte terugblik, als u mij dat toestaat. Het CDA was 2 jaar geleden al heel kritisch op dit grootschalige cultuurhuis. Toen was de werkelijkheid nog dat het cultuurhuis (...) zou kosten. Toen al vonden wij dat heel veel geld. Wij vroegen ons zelfs af of zo'n groot cultuurhuis wel passend is in een gemeente als Lansingerland. Wij hadden daar wat bezwaren tegen en wat dingen die we mee namen ter overweging. Ik noem er een paar: kleine zalen zoals Rehoboth waren en zijn volgens ons nog steeds voldoende om in de vraag van onze inwoners te kunnen voorzien. Lansingerland is gelegen tussen grote steden, zoals u weet en voor een bioscoop kunt u ook naar Zoetermeer, Rotterdam of Den Haag. Daarbij vroegen wij ons toen al af of dit cultuurhuis nou wel ten goede komt aan onze wens wat betreft de dorpse charme van onze gemeente behouden. L3B heeft toen ook al genoemd, aan het begin van de coronapandemie: is dit geen risico voor het cultuurhuis? Toen werd door het college gezegd, dat dat wel mee zou vallen naar verwachting. We hebben gezien wat met wat voor maatregelen we vervolgens te kampen hadden in de lockdown. Dat risico speelt nu opnieuw op. Daarbij hebben we nog het financiële gedeelte, wat altijd een risico is met dit soort projecten, maar zeker door de hogere inflatie, we weten niet waar dit stopt, gaan we gewoon een heel groot risico tegemoet als we akkoord geven op dit plan. En dan vervolgens de concurrentiepositie, die we 2 jaar geleden ook stevig naar voren hebben gebracht met de andere cultuuraanbieders in onze gemeente, die ineens met een reus te maken krijgen. Dit risico blijven wij nog steeds zien. Wij hebben toen wel besloten, dat wil ik er meteen aan koppelen, om akkoord te gaan, maar wel met die voorwaarden, dat het bedrag niet hoger mag worden dan (...). Mijn collega Nelleke Bouman heeft ook het amendement ingediend, dat bij 1% kostenoverschrijding het college meteen aan de raad moet terugkoppelen en opnieuw moet besluiten of we verder gaan of niet. Uiteindelijk is die (...), (...)geworden door de vestiging van de bibliotheek. In ons verkiezingsprogramma staat die (...), dat was voor ons eigenlijk al over de grens. Echt het maximaal aanvaardbare voor ons. Het zal u misschien niet verrassen, maar alles tegen elkaar afgewogen, dus het gebrek aan de intrinsieke wens van mijn fractie en de financiële risico's die bij deze realisatie komen kijken, kiezen wij dus voor scenario 3: wij houden vast aan het afgesproken bedrag van (...). Dat houdt in dat er dus besparingen zouden moeten plaatsvinden. Mevrouw Verhoef: Ik kan de heer Bergwerff op zich volgen, vanuit de visie van zijn eigen fractie. Maar bent u het met mij eens, dat je ook naar de lange termijn moet kijken, dat je met de investering in dit cultuurhuis voor de lange termijn allerlei vormen van cultuur en ontmoeting veilig stelt en dat daar dus ook een risico bij hoort. Er zullen jaren zijn, dat het wat tegen zit, jaren dat het wat minder gaat, maar op de lange termijn kan je toch misschien het risico wel willen nemen voor het maatschappelijk nut. Hoe kijkt u daarnaar? De heer Bergwerff: Vanzelfsprekend hebben wij als fractie die overweging heel uitgebreid gedaan. Wij hebben alle opties tegen elkaar afgewogen. Nogmaals, wij hebben een intrinsieke wens, die ontbreekt voor dit cultuurhuis. Daarnaast zijn de financiële risico's net even genoeg om te zeggen: laten we voor optie 3 kiezen en laten we vast houden aan het bedrag dat we 2 jaar geleden hebben afgesproken. Dat betekent heel concreet een afgeslankt ontwerp van het cultuurhuis. De heer Ruijtenberg: Stel nu even dat we inderdaad akkoord zouden gaan met optie 3, ik heb geen enkele partij dat tot dusver horen noemen, dus ik denk niet dat het realistisch is, maar stel even, we gaan inderdaad bezuinigen. Stel, doordat we gaan bezuinigen gaan we ook minder inkomsten krijgen, omdat je voorzieningenniveau lager wordt. Daardoor gaat de exploitatie waarschijnlijk slechter worden. In de toekomst gaat dan waarschijnlijk een hogere subsidie aangevraagd worden, omdat de tekorten gedekt moeten worden. Is het CDA niet bang dat men uiteindelijk kiest voor penny wise, pound foolish? Dat men nog meer moet gaan investeren om het cultuurhuis overeind te houden? De heer Bergwerff: Dat ligt er gewoon aan. Op het moment dat bekend is wat scenario 3 betekent, dat we opnieuw om de tafel gaan om te zeggen: wat willen we nou wel met dat bedrag van (...) realiseren? Wel de bibliotheek of niet? Wel horecagelegenheid of niet? Hoeveel zalen? Geen bioscoop, neem ik dan even aan. Dat ligt er dan gewoon echt aan, hoe we dat gaan inrichten. Dat is echt nog weer een blanco vel, waar we opnieuw aan kunnen gaan bouwen. Het kan zijn dat het tot meer vergoeding leidt, maar het kan ook niet. Dat blijft gissen. Mevrouw Draak: Ik zou het iets scherper willen stellen dan de heer Ruijtenberg. De VVD maakt zich net zo goed ook zorgen over de financiën, dat heb ik net uitgelegd, maar als je zegt: we willen maximaal (...), terwijl het geld in 2 jaar tijd veel minder waard geworden is, dan zeg je toch eigenlijk: we willen minder geld uitgeven dan eerst. Het is geen correct standpunt. De heer Bergwerff: Weet u, dat mag u vinden. De risico's zijn veel groter dan toen, want toen hadden we ook geen kostenoverschrijding verwacht. Daarbij, wat ik al aangaf, dat is 2 jaar geleden ook aangegeven door het CDA: wij twijfelden toen al heel erg. Wij zaten op het punt om tegen te stemmen. Toen net met die afspraak van die 1%

hebben we toch nog gezegd: laten we dan voor zijn. Dit is voor ons gewoon de grens. Wij hebben gewoon heel duidelijke kaders, ook in ons verkiezingsprogramma staat dat. We hebben met elkaar duidelijke kaders afgesproken en daar houden we ons gewoon aan vast. De heer Jansen: Een vraag aan de heer Bergwerff. Als u nu de kaasschaaf hanteert en u gaat naar die (...) toe, prijsontwikkelingen blijven doorgaan, dan zit u over een half jaar hier weer, want dan moet u weer de kaasschaaf gaan hanteren en nog een keer de kaasschaaf hanteren. Dan gaan we het steeds verder uitkleden tot we misschien niets meer over houden. Of ziet u dat anders? De heer Bergwerff: Zeker, dat zou kunnen, maar het zou ook kunnen dat we in een nieuw plan heel veel rekening houden en heel veel speling houden, dat we de komende jaren niet hoeven bij te plussen. Het is allemaal een wat/als verhaal. Natuurlijk, het klopt, dat zijn zaken waar we dan weer opnieuw rekening mee moeten houden, wat nu ook gebeurt, maar dan hetzelfde. Dus dan hebben we een kleiner plan. De heer Lieverse: Dank voor de bijdrage van het CDA, een helder verhaal. Ik ga niet proberen u op andere gedachten te brengen met de vraag ik nu ga stellen. U spreekt over scenario 3, die lichte variant van bezuinigen. Maar wat u uitlegt is een zware variant van bezuinigen. De voorzitter: Ik neem aan, dat u uw verhaal af wilt maken, dus ik gun u er een minuut bij. De heer Bergwerff: Dank u wel, dat is heel vriendelijk van u. Scenario 3 is volgens de stukken: een zware besparing, start ontwerpproces opnieuw. Er staat hier: (...). Dat is scenario 3 en daar spreek ik over. Dat haal ik 1 op 1 uit de stukken. Ik denk dat meneer Lieverse en ik over hetzelfde praten. Ik ben al wel aan het afronden, door de interrupties heb ik al veel kunnen vertellen. Het lijkt erop, volgens mijn berekening, het gaat erom spannen of het akkoord wordt bevonden vanuit de raad of niet. Maar wij willen wel even aangeven, dat op het moment dat blijkt dat er een meerderheid is voor dit voorstel vanuit het college, dat wij overwegen om toch nog een amendement in te dienen om de fietsgarage onbewaakt te maken. Wij zien dat een onbewaakte fietsgarage (...) structureel per jaar gaat kosten en een bewaakte fietsgarage kosten (...). Volgens ons is camerabewaking voor het grootste deel voldoende om de veiligheid te waarborgen. Op het moment dat wij de verwachting hebben dat er een meerderheid is, dan gaan wij alsnog een amendement indienen. Daar laat ik het even bij.

De heer Alsemgeest, WIJ: We staan op een T-splitsing, waar we de keuze hebben uit 2 wegen. Mevrouw Draak zei het al: optie 2 en 3 zijn niet het idee waar wij achter staan. We staan dus op die T-splitsing. Een weg van doorgaan met het cultuurhuis, met de wetenschap dat de kosten aanmerkelijk hoger zijn dan eerder. Of een weg waarbij we afzien van een cultuurhuis, met daarbij het verlies van een eenmalig bedrag. De laatste weg of keuze heeft echter ook andere voor ons nog onduidelijke consequenties, zoals de bibliotheek en de functie als ontmoetingsplaats. De keuze die we maken kunnen we niet anders maken dan met de kennis van vandaag. En die kennis van vandaag komt nog wel een paar keer terug. Toen de raad in 2020 ja zei tegen het voorstel om een cultuurhuis te bouwen, deden ze dat met de kennis die ze toen hadden. Nu, ruim 2 jaar later, blijkt die kennis van 2020 niet meer de waarheid te zijn. Een hogere investeringslast, hogere exploitatielasten, zoals blijkt uit het voorliggende stuk, zijn voor dit moment de waarheid en de kennis van nu. De kennis die we nu hebben, is trouwens van een andere orde dan de kennis van 2020. Er is een oorlog gaande in Oekraïne, waardoor een energiecrisis is ontstaan, die zijn weerga niet kent. We hebben te maken met een torenhoge inflatie, maar ook materiaal tekorten, personeelstekort en noem maar op. Al deze dingen maken het heel moeilijk om een beslissing te nemen die toekomstgericht is. Heel veel cijfers en berekeningen zijn de afgelopen weken de revue gepasseerd en antwoorden hebben we gekregen op technische vragen, die we gesteld hebben. De vraag blijft echter wel of we nu wel beschikken over de juiste cijfers. Laat duidelijk zijn, dat we alle vertrouwen hebben in de cijfers die we nu voor ons hebben. We gaan er volledig van uit, dat iedereen die aan die cijfers heeft gewerkt dat met de beste bedoelingen heeft gedaan. Dit is de wetenschap van 2022. Onze verwachting echter is dat voortgaande stijgingen van kosten voor energie, bouw materiaal, personeel et cetera ons toch weer gaan verrassen in de komende periode. Mede in de beantwoording van onze technische vragen zien wij daarin aanwijzingen dat de huidige beprijzing zowel wat betreft de investering als de jaarlijkse bijdrage wellicht hoger zullen uitkomen. De mogelijkheid bestaat dus, dat we er in 2025 achter komen, dat het toch weer anders geworden is en dan hebben we weer een nieuwe waarheid. Vraag aan de wethouder: geven de voorliggende cijfers wel een volledig beeld van de kosten van het hele project? Een duidelijk beeld als we ja zeggen hebben we dus nog niet en zullen we misschien helemaal nooit krijgen. Maar ik hoor graag van de wethouder wat ze hierover te zeggen heeft. Bij het niet doorgaan van het cultuurhuis hebben we ook nog geen volledig beeld en ook geen duidelijk beeld van wat de consequenties zijn. Voor mijn fractie is het dan ook belangrijk om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van de consequenties. Over welke consequenties hebben we het? We denken bijvoorbeeld aan de herhuisvesting van de bibliotheek. Kan de wethouder een beeld schetsen van de consequenties van het niet doorgaan van het cultuurhuis? Wat zou mogelijk zijn in de plint van het gebouw mocht dit een appartementengebouw worden? Of zijn er nog andere opties? Mijn fractie worstelt met het voorliggende voorstel. Wat betreft de financiën leven we in de waan van de dag. We hebben dan ook nog tijd en info nodig om tot een goede beslissing te komen, die we in de volgende raadsvergadering moeten maken met de kennis van nu. We wachten graag de beantwoording van de wethouder af. Wat

betreft het amendement van mevrouw Draak: ik zou me nog even op de vlakke willen houden. Misschien zal ik na overleg in de schorsing erop terug komen in de tweede termijn.

De voorzitter: Zullen we eerst schorsen? Ja. Tien over half elf gaan wij weer verder met de vergadering. Er wordt nu even geschorst, dan kunt u ook even een kop koffie halen.

Schorsing

De voorzitter: Ik heb het idee dat we compleet zijn. Ik wil even vragen aan de heer Weerheijm, die vindt dat vast fantastisch om te doen, of hij wilt kijken of de deur dicht is. Goed. Nu we weer compleet zijn, gaan we verder. Ik geef graag de wethouder het woord.

Beantwoording college

Wethouder Cnossen: Dank aan alle commissieleden voor hun eerste termijn, ook dat verschillenden nog even teruggeblikt hebben op de beeldvorming. Vanuit het college, vanuit het projectteam hebben we er echt heel veel aan gedaan om u, misschien veel te veel want wat waren het een hoop cijfers, te laten zien waar de berekeningen op gegrond waren, wat we allemaal nagekeken hebben. Zoals de projectleider altijd zegt: hij heeft elke vierkante centimeter omgedraaid en elke euro ook omgedraaid. Dat is ook wel het proces, waar wij als college al langer in zitten. Ik hoorde de heer Lieverse zeggen: ik ben me rot geschrokken. Nou, ik kan u zeggen: ik geef u een hand, want dat had ik ook toen ik het de eerste keer hoorde. Het komt zo bij je binnen. Dan ga je toch het proces in om te kijken: waar komt dit dan vandaan, welke oorzaken zijn er? Maar vooral nadenken over waar de inspreker het vanavond ook over had: wat heeft Lansingerland, wat heeft Berkel en Rodenrijs nodig om met de groeiende bevolking onderdak te bieden aan een heel belangrijke functie van ontmoeten. De bibliotheek is veel meer dan boeken: mensen komen er voor taalles, ouderen krijgen digitale ondersteuning. Ik heb in de zomervakantie een aantal bezocht in de omgeving, ik ben o.a. in Cultura in Nootdorp geweest. Het lijkt hier niet op, maar het is wel de formule van dit cultuurhuis, waar alles erop ingesteld is om mensen op een gelijkwaardige manier binnen te krijgen. Dat is ook het verschil met de zalen waar de heer Bergwerff aan refereerde. Hier heb je toch het neutrale gebouw waar iedereen makkelijk die drempel over stapt. Ik raad u aan, misschien heeft u er tijd voor, om te kijken hoe dat werkt, waar de medewerkers van welzijn, maar ook van het sociaal domein van de gemeente zitten en mensen binnen zien komen. Laat ik dat maar formuleren als mijn droom van een cultuurhuis in Berkel en Rodenrijs, waar we echt ruimte nodig hebben om dit bij elkaar te brengen. Daar ben ik ook achter gekomen, ik hoorde mevrouw Goudriaan daar ook over, ik ben hard aan het werk gegaan om het ouderenontmoetingscentrum in Berkel te vinden, maar ik heb het tot nu toe nog niet kunnen vinden. Het ontbreekt aan dit soort gebouwen. Dat was even mijn persoonlijke gang naar de overtuiging dat we hiermee door moeten gaan, want ik stond eerst ook niet te juichen. In het college werd ook even diep gezocht: wat krijgen we nu? Aan de andere kant moeten we de werkelijkheid wel onder ogen zien, daarmee ga ik richting de verschillende woordvoeringen en verschillende vragen, die door de commissieleden zijn gesteld, hoe we zover gekomen zijn. De meeste commissieleden, de meeste fracties hebben zich ook afgevraagd: schets ons ook het beeld van als dit nu niet doorgaat, wat moet er dan gebeuren? De bibliotheek staat op straat, heeft u terecht gezegd. Kan de bibliotheek in de plint van het appartementengebouw. Dat antwoord is: nee, dat past daar niet. Het past ook helemaal niet in het concept van de bibliotheek. Het zou te ver gaan om allerlei details met bedragen op te noemen, maar we kunnen u per brief een beter beeld geven van wat het kost als het niet doorgaat, want dan hebben we een andere plek voor de bieb nodig, welzijn, Helicon, noem maar op. Dat zijn ook allemaal kosten. Maar ook: wat is de maatschappelijke betekenis als we dat allemaal uit elkaar moeten halen? Dat is een toezegging vanuit het college, dat wij de raad daarover in een brief informeren, zodat u het zwart op wit heeft om die afweging te kunnen maken, ook aan de hand van het geld. Je hebt nu extra geld nodig, je hebt een bepaald budget, maar wat gaat het kosten als we dit niet doen? De heer Erwich: Kunt u aangeven wanneer die brief komt? Wethouder Cnossen: Het is ook in het belang van het college, dat die uiteraard ruim voor de raad er is. U vergadert op maandag voor de raad, dus dat het volgende week bij u in de bus ligt, dan kunt u het betrekken bij uw afweging. Mevrouw Draak vroeg een bevestiging: als we niet doorgaan, worden er dan direct appartementen gebouwd? U heeft in de stukken gezien, dat dat de afspraak is met (...). Dat klopt. Er is ook een aantal opmerkingen gemaakt over inzetten van de Eneco-reserve in plaats van de algemene reserve. Het college wil u als raad volgen in de kaders die we destijds hebben afgesproken met elkaar, toen het allereerste voorstel over het cultuurhuis door u besloten is. Dat hebben wij netjes gevolgd, maar uiteraard staat het u ook vrij om af te wegen of dit beter door de Eneco-reserve gedekt kan worden. Mevrouw Draak: Een verhelderende vraag, ook even voor de nieuwe raadsleden. Klopt het, dat het dan ook betekent dat er geen locatie is voor de bibliotheek, dus dat er een nieuwe locatie gevonden moet worden? Wethouder Cnossen: Ja, mevrouw Draak, dat klopt. Er wordt door een fractie de optie de plint onder het appartementengebouw gesuggereerd, maar wij zien al dat daar te weinig vierkante

meters in passen. Correct. De heer Alsemgeest: De wethouder zegt dat er te weinig plek is in de plint. Zouden we anderhalve plint kunnen maken van de bibliotheek, of eigenlijk de plint en een etage, en daar ook meteen een kiosk in kunnen doen en een horecagelegenheid? Dan zijn 2 levels bediend, dan kunnen we alsnog daar appartementen boven zetten. Wethouder Cnossen: Dat is helemaal niet aan ons. (...) Daarbij moet u bedenken, dat we dan commerciële huur moeten betalen, terwijl we hier kunnen sturen op een maatschappelijk kostendekkende huur. Meneer Lieveise, ik was bij u aangekomen. U had het ook over de (...) waar mevrouw Verhoef het over had, over dat bezuinigen. Ik laat het even bij u liggen. Wij hebben aangegeven waarom het zou kunnen, maar het is uiteraard aan u of u dat wel of niet overneemt. U had het ook over: welke overschrijding is dan nog te doen? Kunnen we daar met elkaar kaders voor vaststellen? Overschrijding. Het grootste deel ligt, als u als raad besluit om door te gaan, vast. 89% zit in het casco. Op het moment dat de raad ja zegt, ligt dat vast. Dat heeft u in de stukken gelezen, daar is een vastgestelde prijs voor en die verandert niet meer. Dus 89% van het verhaal staat vast. Misschien dat dat een beetje een gevoel geeft. Dan zit je nog wel bij exploitatielasten, ik zie u al kijken, maar daar hebben we wel het kip/ei verhaal. Ga je iets van het gebouw afhaken, dan heeft dat ook zijn weerslag op de exploitatielasten en de mogelijkheid van de stichting om het geheel goed te exploiteren. Dus als je er functies uit haalt, dan wordt dat verhaal ook weer anders. Dus het zijn communicerende vaten. Fijn dat eigenlijk iedereen over de duurzaamheidsmaatregelen helemaal geen discussie wil, laten we dat ook even vaststellen, dat moeten we doen. Zo voelt het voor ons ook. De heer Lieveise gaf ook aan waarom hij voor was. Dank meneer Ruijtenberg, voor uw pleidooi. Ga door, heb ik opgeschreven bij u. Daar ben ik blij mee. Mevrouw Verhoef, u noemde een eventueel amendement bij de taakstelling van de stichting. Daar heb ik op dit moment laten zien dat het kan. Mevrouw Draak interrumpeerde daar: ze krijgen minder meer. Dat is het verhaal, maar het is verder aan uw raad. We hebben dat zo duidelijk mogelijk willen opschrijven om u de mogelijkheid te geven dat besluit te nemen. U had ook de Eneco-reserve als positief. Bij L3B, verdeeld gestemd, ja, dat weet ik, dus dat is geen verrassing. Dat zit bij u aan beide kanten. U bent ongelukkig met de kostenstijging. Zijn de kosten te stoppen, vraagt u. Daarvan hebben we het e.e.a. in de stukken aangegeven, hoe we dat zien. De uitvoeringsconsequenties als het niet door gaat, daar heeft u ook naar gevraagd, dus dat gaan wij in de brief bevestigen, op een rijtje zetten met getallen erbij. Kunnen de kosten stoppen? Het is wel aan de stichting, want die moeten we de ruimte geven om hun bedrijf op te starten om daar in de eerste plaats mee aan het werk te gaan. Wij als gemeente gaan natuurlijk zelf over de subsidie, de exploitatiesubsidie die wij jaarlijks geven. Dus als raad kunt u daar elk jaar in bijsturen. Het zal een meerjarensubsidie zijn, net als voor de bibliotheek, dus dat is iets overdreven, maar daar zit u als raad wel aan uw budgetknop. De hoofdlijnen, daar heeft u duidelijkheid over en u wilt een definitief standpunt bepalen als u deze brief heeft gekregen. Dank ook heer Weerheijm, voor uw betoog. U betrok ook heel mooi het welzijn, de functie van de bibliotheek in dit cultuurhuis, dat veel meer is dan de aparte opsomming van bieb, bioscoop, theater. Het gaat juist om wat dat met elkaar teweeg brengt en wat dat betekent voor een samenleving waar we enerzijds heel veel jongeren hebben. Ik denk zelf ook aan de voortgezet onderwijs-jongeren. Dat heb ik in Nootdorp gezien, die hebben een plekje in de bieb, waar ze lekker hun huiswerk kunnen maken. Laten we gewoon tegen elkaar zeggen, dat niet elk kind thuis ruimte heeft om huiswerk te maken of het misschien niet zo prettig heeft thuis, niet iedereen heeft een fijn huis en zij kunnen daar wel terecht. We hebben het veel over jonge jeugd, de basisscholen, maar we krijgen steeds meer voortgezet onderwijsscholen en de studenten, die thuis blijven wonen, ik gun ze allemaal hun plekje. Dus jong en oud, want ook voor onze steeds groeiende groep ouderen is het ontzettend belangrijk in het kader van langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen, dat ze deze voorziening hebben, waar ze ook geholpen worden met kleine dingen, dat kan je ook nu al in de bieb zien, hoeveel mensen er op dat spreekuur afkomen, waar je geholpen wordt met je iPad, met je digitale zaken voor de overheid. Laten we eerlijk tegen elkaar zijn, het is niet zo makkelijk. Ik hoorde van de PvdA al eens hoe moeilijk het was om de energietoeslag aan te vragen, dat horen we van heel veel mensen. Die functie, die heeft de heer Weerheijm heel goed benadrukt. De heer Bergwerff heeft eigenlijk niet veel vragen gesteld aan het college, vooral laten zien hoe het CDA in deze wedstrijd, dat klinkt misschien een beetje gek, in dit dossier zit. Dat vind ik wel een lastige, meneer Bergwerff, het was een wens voor de dorps charme, daar ga ik nog even over nadenken. Als ik naar Berkel centrum west kijk, ik kom uit dat schattige dorpje Woudenberg, dan denk ik: stedelijk, prima. Maar we hebben ook dat dorps, dat hebben we ook nog in Bleiswijk, Bergschenhoek en in Berkel, maar er mag ook best iets stedelijks zijn, ik hou ervan. U bent akkoord gegaan toen met die (...), dat vond u al over de grens. U kiest voor scenario 3 en het is u duidelijk dat dan dit cultuurhuis weg is, omdat we helemaal opnieuw moeten starten. Met elkaar kunnen we ons afvragen: vinden we een goede nieuwe plek? Wordt het daar goedkoper van? Dan kan je functies gaan schrappen, dat ben ik het met u eens, als je opnieuw begint, maar uiteindelijk weet ik niet wat het ons op gaat leveren. De fietsenstalling is door u ook benoemd, maar op dit moment is dat niet aan de orde. De investering van de fietsenstalling staat hierin, die komt uit de grondexploitatie. Het beheer van die fietsenstalling is een zaak voor later, maar het is wel in de begroting opgenomen. Dus op dit moment niet direct aan de orde. De heer Ruijtenberg: Ik heb nog een verduidelijkende vraag. (...) Dat heb ik u horen zeggen, dat klopt toch? De heer Bergwerff van het CDA geeft aan, dat ze het liefst zouden kiezen voor optie 3, waarbij we opnieuw naar de

tekentafel zouden moeten en zouden moeten gaan ontwikkelen. (...) Begrijp ik dat goed? Wethouder Cnossen: Dat is correct. Dat staat ook in de stukken zo beschreven. Dat hebben we uitgewerkt bij deze optie. Grote bezuinigingen doorvoeren betekent opnieuw een ontwerp maken. Dat is echt opnieuw beginnen en een nieuwe plek zoeken. Klopt. Richting de fractie van WIJ. Dank, heer Alsemgeest. Je merkt dat u zich er uitgebreid in verdiept hebt. Ik vind het fijn, want cijfers is altijd zo'n dingetje, daar kan je over praten: kunnen we die vertrouwen? U zegt: ik heb er alle vertrouwen in, omdat het de wetenschap van nu is. Daar ben ik heel erg blij mee, want ik vind het altijd zo ontzettend lastig als je weet hoe zorgvuldig cijfers zijn nagekeken, een second opinion, dan wil ik daarop kunnen vertrouwen, want dat is ook mijn werkelijkheid. Natuurlijk, morgen kan die werkelijkheid weer anders zijn, maar dank voor die uitspraak, die vind ik ook heel belangrijk voor het projectteam, dus daar wil ik u echt voor bedanken. U zegt: politieke werkelijkheid is dat je toch weer verrast kan worden. U heeft daar een aantal technische vragen over gesteld, ik hoop dat de antwoorden voor u voldoende waren. Ik heb die glazen bol niet, ik kan die onzekerheid niet wegnemen, dat kunnen we geen van allen, maar de vraag is nu of we die stap in het water willen zetten om op weg te gaan naar het cultuurhuis. U stelde ook vragen, een compleet beeld van wat het betekent als we niet doorgaan. Dat komt dus in de brief aan de raad volgende week naar u toe, zodat u het allemaal op een rijtje heeft. U stelt: we hebben nog even tijd en extra informatie nodig om tot een standpunt te komen. Daar heb ik heel veel begrip voor, voor allemaal trouwens, want dit is gewoon een groot besluit voor deze raad, zoals het destijds ook een heel groot besluit was. Vandaar dat ik dacht: laten we eerst even schorsen, zodat we ook even als college tegen elkaar kunnen zeggen: wat horen we? Dat hebben we gedaan. Ik wil u allemaal bedanken voor uw woordvoering. Ik denk dat de eerste termijn door het college beantwoord is.

De voorzitter: Ik hoor de toezegging van een brief rondom het niet doorgaan en de consequenties daarvan. Die brief is er komende week. Ik heb tijdens de schorsing met de griffier overlegd en ik wil een punt van orde gaan doen. De wethouder zei het al: het is een groot besluit, dat we gaan nemen, wat dat besluit ook mag zijn. Ik wil voorstellen, als u daarmee instemt, om de spreektijd voor iedereen met 1 minuut op te hogen. Dat wil niet zeggen dat u uw spreektijd vol moet maken, maar omwille van de discussie in de tweede termijn toch de fracties die in lichtgroen staan de gelegenheid te geven om toch een aantal zinnen nog te kunnen zeggen. Als u daarmee akkoord bent, wil ik dat doen. Als u tegen bent, moet u dat zeggen. Ja? Dan verlengen we de spreektijd voor iedereen met 1 minuut. Zie het niet als een uitdaging om het helemaal te vullen, maar de mensen met te weinig spreektijd kunnen nog een paar zinnen uitspreken n.a.v. de eerste termijn van het college.

Tweede termijn

Mevrouw Verhoef, PvdA: Ik wil graag eerst de wethouder bedanken voor haar uitleg, maar ook haar passievolle betoog voor het cultuurhuis, wat heel belangrijk is voor heel veel of eigenlijk alle burgers. Ik hoop niet dat deze avond omslaat in de nacht waarin besloten om een slap aftreksel te maken van ons cultuurhuis, want dan breken we de belofte die we hebben gedaan aan de samenleving. Wat ik zie bij een aantal fracties, WIJ, maar ook CDA, is zie een crisisreactie, een korte termijn denken. De kosten zijn gestegen, dat heeft allerlei redenen, inflatie, hogere bouwkosten, dus is er extra krediet nodig. En er is een aantal partijen, die denkt: het beste wat je kan doen is heel strategisch, maar niet heus, is de-investeren. Maar je breekt je belofte aan de samenleving en het maatschappelijk of zelfs het recht dat de samenleving heeft op cultuur en ontmoeting voor iedereen, jong en oud. Het is dus niet strategisch, want op termijn moet je toch die inhaalslag repareren, want de behoefte aan cultuur op hoog niveau gaat niet weg en die willen ook wij invullen. Geld gebrek, dat is geen excuus, we hebben de Eneco-gelden, ons appeltje voor de dorst. We hoeven de begroting niet te belasten. Zelfs al zouden we de begroting belasten, dan is daar ook ruimte voor, want de september circulaire valt ook een stukje positiever uit dan in eerste instantie gedacht. Het zijn uitgerekend de lokale partijen die een blokkade opwerpen, maar een cultuurhuis is bij uitstek lokaal. Of willen ze liever dat mensen voor wat hoger niveau cultuur dan maar naar Rotterdam gaan? De ouderen met de metro, de jongeren, kinderen, hoe dan? U kunt nu kiezen: u gaat het maatschappelijk belang dienen, u houdt koers in tijden van inflatie of crisis, wetende dat we er op lange termijn altijd wel weer uit komen. U kiest dus voor het cultuurhuis en daar hoort scenario 4 bij. Dan houdt je koers en denk je strategisch voor de burger. Dank u wel.

Mevrouw Draak, VVD: Een conclusie kan ik niet trekken. De vragen die ik gesteld heb, gaven al aan dat voor de VVD belangrijk is om te weten wat nu precies de kosten zijn en de gevolgen zijn als de bibliotheek er niet komt. Ik denk dat dat een heel belangrijk puzzelstukje is, niet alleen voor ons, maar dat hoor ik in meer fracties. Ik heb misschien iets gemist, maar ik heb geen reactie van het college gehoord op het idee van de VVD om te amenderen op de bron van financiering, om het vanuit de Eneco-reserve te doen. Ik zou het toch fijn vinden, misschien heb ik het gemist, maar ik wil toch nog even horen hoe het college daar tegenover staat. De heer Ruijtenberg: Mevrouw Draak heeft het gemist. De wethouder heeft aangegeven, dat het de keuze is van de raad om dat te willen. Dus het is oordeel raad.

Mevrouw Draak: Oké, bedankt meneer Ruijtenberg voor die toelichting. Ik was ook druk met luisteren en opschrijven, dus het is me even ontgaan. Ik heb toch ook van sommige fracties nog wel iets nieuws gehoord. Ik zou toch richting het CDA willen zeggen: als een dorp zoals Berkel gaat groeien naar aantallen die wij in ons hoofd hebben, los van de vraag of we op 75.000 of 90.000 inwoners uitkomen, dan hoop ik dat ze het met ons eens zijn dat een zaaltje als Rehoboth echt onvoldoende is en dat heeft insprekerster ook heel duidelijk gemaakt, dat dat niet de plek is waar je elkaar ontmoet. Los van wat het oordeel van de fractie zal worden. We moeten wel mee met de groei van onze gemeente en onze inwoners, daar bepaalde faciliteiten voor bieden, dat moet wel onderdeel zijn van de afweging. Tot zover mijn tweede termijn. Ben heel benieuwd naar de brief van het college. Dank u wel.

De heer Lieverse, CU: Wat onze insteek is, heb ik eigenlijk al een beetje laten doorschemeren in de eerste termijn, dat zal niet zomaar veranderen. We zijn blij met de reactie van het college op een aantal dingen die naar voren gebracht zijn, ook door onze fractie, zoals rond de Eneco-gelden en de taakstelling, dat het aan de raad is om daar over na te denken, om wel of niet met een amendement te komen, we kunnen dan samenwerken met een aantal fracties. De vraag of er kaders afgesproken moeten gaan worden, nu al, of bedacht moeten gaan worden hoe we over subsidie in de toekomst gaan denken, dat snap ik wel, het vage antwoord dat het college geeft, want het is aan de raad zelf om daar iets voor te bedenken. Maar het is wel huiswerk dat voor ons ligt. Verder wil ik mevrouw Verhoef bedanken, want ik denk dat de eerste woorden van deze tweede termijn hele mooie woorden waren, waar we ons door mogen laten aanspreken. Dank u wel.

De heer Alsemgeest, WIJ: Laat ik niet afwachten tot ik de laatste ben. Eerst maar even dank aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. We zijn blij met de brief, die naar ons toe gaat komen met uitleg over een aantal zaken. Belangrijk, want dat is toch onderliggend aan hetgeen we met elkaar gaan beslissen. Heel leuk dat de wethouder aangaf dat zij geïnspireerd was door Cultura in Nootdorp. Ik kan zeggen: ik ben er van de week zelf geweest. Als je een beslissing neemt in je leven, dan doe je dat met je hoofd en met je hart. Ik zou zeggen: ga er kijken, in Cultura, dan is de helft misschien al beslist. Dan gaat je hart in ieder geval de goede kant heen, dat heb ik daar bedacht. Maar goed, we moeten ook met ons hoofd die afweging maken. Wat betreft het amendement van de VVD, mevrouw Draak, kan ik zeggen dat onze fractie daar ook positief over is, dat we dat op die manier zouden kunnen gaan doen. Tot zover mijn tweede termijn.

De heer Bergwerff, CDA: In mijn tweede termijn kan ik het kort houden. Allereerst wat betreft Cultura Pijnacker, natuurlijk, het ziet er geweldig uit, maar het heeft wel een stuk minder gekost dan waar wij nu over praten. Dat wil ik echt als kanttekening plaatsen. De VVD heeft wel een punt, natuurlijk groeit Berkel en zal er bij de nieuwe inwoners, of ook de mensen die hier geboren zijn, meer vraag zijn naar een cultuurhuis. Je gaat die afweging maken: ga je de kosten afwegen tegenover de baten? Dan hebben wij de conclusie die u gehoord heeft. De heer Alsemgeest: Over het gebouw Cultura in Nootdorp, de opmerking dat het een stuk goedkoper is. We moeten er wel even van uitgaan, dat dat gebouw een bestaand gebouw was, dus dat sowieso. En ja, ik denk niet dat je het kan vergelijken, het staat er al een groot aantal jaren en er is in de tussentijd wel wat met de prijzenslag gebeurd. Mevrouw Verhoef: Ik wil toch aan de heer Bergwerff nog vragen: kunt u het heel expliciet maken? Als u de afweging maakt van die kosten en baten, dan kiest u dus eigenlijk voor financiële zekerheid, terwijl we eigenlijk het geld hebben om dit nu goed te doen en het verlies te nemen, dat door veel externe factoren is veroorzaakt, zodat de lange termijn veilig gesteld is voor de burger. Wat kiest u nou? De heer Bergwerff: Weet u, we hebben dat geld in die zin niet, want als ik naar de begroting kijk hebben we in 2026 bijna € 10 mln tekort. Daarvan is € 4,5 ton het cultuurhuis. In die zin hebben we het geld niet als je kijkt naar de begroting. De PvdA doet alsof het cultuurhuis echt essentieel is en gebouwd moet worden, omdat inwoners anders naar buurgemeenten moeten voor de bioscoop. Daar werd ik op aangevallen alsof het iets heel ergs is. We zijn zo in Zoetermeer, binnen een kwartier, zo spannend is dat niet. Als optie 3 geen optie is, dan verwachten wij dat de appartementen erg mooi worden. Dank u wel. De heer Ruijtenberg: De heer Bergwerff geeft aan, dat we het geld niet hebben omdat hij wijst naar de begroting. Wat vindt het CDA van de optie, die door meerdere partijen geopperd is, om het uit de Eneco-gelden te financieren? De heer Bergwerff: Natuurlijk is dat ook een optie, maar dat is niet iets wat ons over de streep trekt om uiteindelijk toch mee te gaan in dit advies van het college.

De heer Weerheijm, D66: Allereerst dank aan de wethouder voor de uitgebreide en oprechte beantwoording van alle vragen, die waren gesteld. Ook wij kijken uit naar de brief, wat daarin komt te staan. Ik wil toch nog even kort herhalen, dit cultuurhuis wordt een toonaangevend element in het centrum van Berkel en Rodenrijs, een kloppend cultureel hart voor Lansingerland. Dat is iets wat de samenleving nodig heeft, volgens mijn fractie. We verliezen niet de maatschappelijke baten en ook de verwachtingen die zijn geschept bij onze inwoners, ondernemers en andere partners uit het oog. Wel mooi wat de wethouder zei over scholieren. Uit mijn ervaring met hoger onderwijs weet ik hoe belangrijk

een fijn plekje is met goede wifi en goede koffie om te kunnen concentreren, dus dat zie ik al helemaal voor me. Daar wil ik het bij laten.

De heer Erwich, L3B: Allereerst wil ik de wethouder bedanken voor haar toelichting en zeker ook voor de toezegging voor de brief, want we willen graag de kosten van stoppen in beeld hebben. Voor een passende plek voor de bibliotheek vinden we dat gewoon belangrijk. De kosten voor de fietsenstalling wil ik ook graag zien en de maatschappelijke impact. Ik word helemaal getriggerd hier. Ik laat me er echt niet over uit. Ik wil alleen één ding zeggen tegen de PvdA: de samenleving doet helemaal niet mee aan deze bespreking. Dus ik weet niet waar u over praat, dat wil ik toch even kwijt. Voor de rest, het is besloten, niemand die het hoort, dat u dat weet. Ik vraag me ook af waarom het besloten is. Dan kunnen de mensen echt beoordelen of dit veel of weinig is, maar dat even terzijde. Ik hoorde dat u als college ging over de subsidie. Ik wil u als laatste even mee geven, dat wij als raad gaan over de bestemmingsplannen. Als hint. Dank u wel. De voorzitter: Ik wil de heer Erwich erop wijzen, dat u net zelf het besluit heeft genomen om deze vergadering besloten te laten zijn. We gaan het verslag, daarover hebben we de afspraak gemaakt, dat de griffie en de voorzitter zullen kijken wat er openbaar gemaakt kan worden. Daar kan de samenleving, daar waar het kan, kennis nemen van de beraadslaging. In die zin wordt er wel tegemoet gekomen aan de openbaarheid.

De heer Ruijtenberg, GL: Ik zou ten eerste tegen de heer Erwich willen zeggen: de samenleving, dat zijn wij, zoals wij hier zitten met zijn allen. Wij zijn economen, wij zijn onderwijzers, wij zijn vrachtwagenchauffeurs, wij zijn facilitair manager, wij zijn artsen in ruste. Wij zijn de samenleving. Dus als u zegt, dat de samenleving hier niet meesprekt, dan spreekt u zichzelf tegen, want ook u bent onderdeel van de samenleving, u bent gekozen door die samenleving om uw werk te doen. Dus de samenleving praat mee via u. Dat ten eerste. Dan over het cultuurhuis zelf. Zoals ik in de eerste termijn al heb aangegeven: GL vindt dat dit door moet gaan. Ik wil de partijen die hier nog over twijfelen, ik begrijp hun motieven. Laat wel één ding duidelijk zijn: wij stonden ook niet te juichen toen we zagen dat er een budgetoverschrijding was. Ook wij begrijpen wel, dat je zorgvuldig met geld moet omgaan. We waren er niet blij mee, maar we vinden wel dat we het de gemeenschap van Lansingerland niet kunnen aandoen om nu te stoppen. De cultuurverenigingen, de bibliotheek, de scholieren, ik heb zelf 2 pubers in huis gehad, die vaak gingen studeren in de bibliotheek in Rotterdam. Het is voor hen nu heel fijn dat ze een plek in Lansingerland hebben, waar ze dat ook kunnen doen. We gaan de gemeente Lansingerland heel veel plezier ontzeggen, heel veel nut gaan wij ontzeggen, heel veel culturele input gaan wij ontzeggen op het moment dat wij nu zeggen: we stoppen ermee. We gooien (...) weg, mogelijk nog meer kosten die we weggooien. Misschien zijn die kosten wel evenveel als wat we er nu aan moeten besteden door toch door te gaan met het cultuurhuis. Alle partijen die hierover twijfelen, ik begrijp jullie twijfels, ik deel jullie zorgen, maar je kiest niet voor jezelf, je kiest voor de gemeenschap, je kiest voor de ontwikkeling van Lansingerland om door te gaan met dit cultuurhuis. Het is van groot belang dat we hiermee doorgaan. Daar wilde ik het bij laten. De heer Erwich: Ik bedank de heer Ruijtenberg voor zijn mooie woorden. Ik neem het gewoon even mee naar de fractie, dan gaan we er daar over beslissen. De voorzitter: Ik vermoed dat u niet de enige bent.

Beantwoording college

Wethouder Cnossen: Eigenlijk zijn in de tweede termijn vooral stemmingen verkondigd vanuit uw fracties, ook dat u gaat nadenken, dat is heel erg fijn. Dat is een heel mooie opbrengst van deze commissievergadering, dat we met elkaar zaken hebben gewisseld en dan de komende weken gebruiken om er nog eens even over na te denken. Ik hoop dat de brief van het college gaat helpen. In die brief willen we ook best nog iets toevoegen over waarom je de Eneco-reserve daarvoor kan inzetten, voor dit doel, maar zoals ik in de eerste termijn zei, het voelde voor het college, een mooi woord: ons past bescheidenheid. De raad heeft kaders gesteld voor die Eneco-reserve, dan is het ook aan de raad om dat te besluiten. Maar we willen met plezier iets in de brief daarover opnemen, zodat het u ook helpt om die afweging te kunnen maken. Mevrouw Draak, als ik daar in de eerste termijn niet voldoende duidelijk over was. Verder heb ik geen vragen genoteerd. Bij het betoog van de heer Ruijtenberg dacht ik nog wel aan René Couperus, die zei: gemeenteraad, jullie zijn superburgers, jullie zijn de samenleving. Ik vond het wel een leuke uitdrukking. Dank u.

De voorzitter: Hiermee zijn we aan het einde van dit punt gekomen. We hebben de toezegging dat er een brief gaat komen. Het is al een aantal keer genoemd, maar ik kan het niet genoeg zeggen. Zoals de wethouder zei: we gaan een groot besluit nemen over 14 dagen. Ik wens u dan ook alle wijsheid toe bij de beraadslaging. Ik wil u nog ten overvloede wijzen op de geheimhouding van deze vergadering. De aangekondigde amendementen maakt dat het een bespreekstuk moet gaan worden in de raad. Dat betekent wellicht, dat het een geheime vergadering moet gaan worden, maar het presidium zal zich daar nog even over buigen, maar houdt er rekening mee, dat het waarschijnlijk een besloten raadsvergadering

wordt. Het verslag, ik weet niet op welke termijn dat beschikbaar zal zijn, maar we hopen dat dat zo spoedig mogelijk zal zijn. Als u vertrouwen heeft in de griffie en ondergetekende zullen wij kijken wat er openbaar gemaakt kan worden.

Mevrouw Verhoef, PvdA: Misschien ben ik abuis, maar ik meen me te herinneren, dat we bij het presidium wel hebben afgesproken dat de raadsvergadering openbaar zou zijn, natuurlijk zonder het noemen van bedragen. De voorzitter: De afspraak is dat afhankelijk van hoe de beraadslaging zou zijn in de commissie besloten moet gaan worden of het een besloten raadsvergadering zal moeten zijn. Op het moment dat iedereen zegt: we zijn akkoord, dan kan het een hamerstuk zijn. Maar ik constateer dat dat niet aan de orde is, want er zijn amendementen aangekondigd, dus het moet een bespreekstuk zijn. Daarvan is in het presidium afgesproken, dat het nog even terug komt. In de voorbereiding is al gezegd, dat het redelijk zeker is dat het een besloten raadsvergadering moet zijn. Mocht het anders zijn, dan hoort u dat tijdig, maar ga er maar van uit dat dit de lijn zal zijn.

Mevrouw Draak, VVD: Even een aanvullende vraag. Het amendement dat ik heb aangekondigd gaat sowieso over bedragen, want dat kan je niet doen zonder bedragen te noemen. Dat zou op beslotenheid wijzen, maar is het ook mogelijk om het op te splitsen? Om alleen de financiële zaken geheim te houden?

De voorzitter: Er is ook een amendement aangekondigd door het CDA. De griffie geeft aan, dat gekeken moet worden of het gesplitst kan worden op welke manier dan ook. Het gaat om zorgvuldigheid, ik kan niet zomaar nu wat roepen, dat ga ik ook niet doen. Uw suggestie wordt mee genomen, we komen erop terug. Het presidium zal een belangrijke rol kunnen spelen, maar dat zult u begrijpen. Uw suggestie wordt meegenomen.

3. Sluiting

De voorzitter, om 23.30 uur: Als er geen verdere opmerkingen zijn, wil ik op dit tijdstip net voor half twaalf de vergadering sluiten. Wel thuis. Dank u wel.

Verslag opgesteld door Marianne Jansen, Lothassa Secretarie, met behulp van geluidsopname.